

**PHENOMENOLOGY OF SOCIO-CULTURAL ANIMATION
IN THE PARAMETERS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH**

**ФЕНОМЕНОЛОГІЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ АНІМАЦІЇ
У ПАРАМЕТРАХ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Тетяна Лесіна

доктор педагогічних наук, професор

E-mail: lessina_tanya@ukr.net

ORCID: 0000-0002-7923-2247

Ізмаїльський державний гуманітарний
університет, Україна

Tetiana Lesina

doctor of Pedagogical Sciences, Professor

E-mail: lessina_tanya@ukr.net

ORCID: 0000-0002-7923-2247

Izmail State University of Humanities,
Ukraine

ABSTRACT

The article highlights some constructive scientific approaches that reproduce modern humanities knowledge about the phenomenology of socio-cultural animation, the results of analytical work based on the scientific achievements of specialists who pay special attention to socio-cultural animation in search of new approaches. Animation is presented both as a method of transforming social reality and as a form of socio-engineering. In this case, the main task of the social educator is not only to help the child adapt to the socio-cultural environment, but also to involve the individual in creative self-expression, to provide conditions for free personal development and effective social control. Self-development of the individual is carried out through the manifestation and realization of the inner forces of man in the process of co-creation, cooperation with other people. The article substantiates the social and pedagogical demand for socio-cultural animation as a factor that stimulates prosocial activity of the younger generation and, at the same time, as a resource the involvement of which in the professional activity of a modern social educator will promote propaedeutics of a relatively new phenomenon among children – social and passive nature of life activities against the background of the dominant innovative attitude in the implementation of the individual's own socio-cultural needs.

The phenomenology of the animation activity of the individual lies in the plane of scientific understanding of the personality of the teacher as a subject of a specific type of professional activity. Prospects for further scientific research are seen in the study of the specifics of socio-cultural and pedagogical animation activities of specialists in the context of an inclusive education.

Key words: *animation, animation activity, pedagogical animation, sociocultural animation.*

Постановка проблеми. За сучасних реалій зниження просоціальних ініціатив, що характеризує частку дитячої спільноти, все більшої уваги і фахівців, і громадськості набуває значний і науковий, і суто практичний інтерес феноменологія соціокультурної анімації. Зазначене становить предмет наукових дискусій та проблемне поле пошуку творчими практиками новітніх підходів. Загальновизнаною дослідниками різних наукових галузей є тенденція щодо домінування споживчої установки у значної частини дітей, соціально пасивного характеру їхньої життєдіяльності, зниження рівня просоціальних

прагнень та соціально-культурних потреб. Все це загострює соціально-педагогічні проблеми українського соціуму, посилює значущість особистісно-професійної спроможності фахівців у їх розв'язанні (Луговий, 2020: 2-4).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різним аспектам соціокультурної анімації присвячені роботи низки вітчизняних та зарубіжних науковців (В. Бочарова, Б. Вульф, В. Квартальнов, В. Кісельов, Є. Мамбеков, С. Пашенко, М. Петрова, Є. Приєзжева, Л. Сайкіна, Л. Тарасов, І. Шульга). Найбільш потужними у цьому плані є французькі наукові школи П. Безнара, Ж. Дюмазедьє, Ж. Жійє, де розгортається конструктивна ідея про виключне значення педагогічної анімації, адже вона спрямована на саморозкриття особистості, саморозвиток й самореалізацію у соціально-значущій перетворювальній діяльності.

Визначаючись у теоретико-методологічних орієнтирах дослідницького пошуку привертають увагу і концепції соціально-педагогічної діяльності, де стрижнем виділені активна життєтворчість особистості, її культуротворча домінанта (К. Абульханова-Славська, А. Адлер, І. Зверєва, Л. Міщик, В. Поліщук, А. Рижанова, Е. Фромм), теорії стимуляції взаємодії людини й середовища (Л. Виготський, О. Леонт'єв, В. Лозова, М. Махмутов, Ю. Машбиць, О. Митник), праксеологічної науки щодо забезпечення ефективності діяльності особистості (В. Андреев, Я. Зеленецький, Т. Котарбинський, Т. Пцоловський, М. Сацьков, Є. Слуцький), положення про формуючий вплив анімаційної діяльності на соціалізацію особистості (О. Безпалько, М. Петрова, Л. Сайкіна, Л. Тарасов, М. Ярошенко) та підготовку фахівців до цієї діяльності (Ф. Лавров, Ж. Огюстен, Є. Приєзжева).

В багатьох країнах соціальна анімація є однією з найпоширеніших професій. Аніматор – фахівець з якісно новим рівнем професійної культури, як медіатор та фасилітатор, є носієм нових особистісно-професійних цінностей, реалізатором нової соціально-перетворювальної стратегії у професійній діяльності, каталізатором змін і позитивних зрушень у суспільстві.

Мета статті – висвітлити деякі конструктивні наукові підходи, які відтворюють сучасне гуманітарне знання про феноменологію соціокультурної анімації.

Виклад основного матеріалу. Різним аспектам проблеми анімаційної діяльності присвячено чимало наукових досліджень, проте більшість з них належать зарубіжним теоретикам і практикам соціально-педагогічної роботи. Аналіз наукового фонду дозволяє конкретизувати провідні напрямки досліджень, в яких найбільш фундаментально висвітлено певні аспекти вищезокресленої проблеми: праксеологічний аспект підготовки соціальних аніматорів до професійної діяльності (Ж. Жійє), анімаційна діяльність як засіб соціального виховання студентів закладів вищої освіти (М. Петрова), технології соціально-культурної анімації в процесі корекції девіантної поведінки підлітків (Л. Сайкіна), місце анімаційних технологій у формуванні життєвої стійкості інвалідів (Л. Тарасов), естетичний розвиток майбутніх фахівців анімації в закладах вищої освіти (Ю. Геніуш), підготовка соціальних педагогів до професійно-педагогічної аніматорської діяльності (І. Шульга) та ін.

Вивчення теоретичних засад анімаційної діяльності призводить до висновку, що існують різні підходи до визначення змісту анімації. Тому є педагогічний сенс у екскурсі в історію питання розвитку анімації як соціального виду діяльності.

Саме слово «анімація» походить від французького «animer» – «надихати, спонукати до дії, оживляти», а відтоді стає зрозумілим, чому є співзвучним з медичним терміном реанімація (повернення до життя). У суто педагогічному контексті анімація – напрям соціально-педагогічної діяльності спеціаліста, спрямованої на реалізацію фахово обґрунтованих дій з метою оздоровлення соціального клімату певного середовища, створення атмосфери креативності, сприяння інтеграції людей у соціокультурний простір через залучення їх до просоціальної діяльності.

Деякі науковці пов'язують генезу поняття анімації з 20-тими роками ХХ століття в

Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Серія: Педагогічні науки. Випуск 49.

контексті розповсюдження у Франції ідеї народної просвіти. З 1950 року починається процес професіоналізації анімаційної діяльності на соціологічних, культурних та педагогічних засадах. З 1968 року анімацію було офіційно визнано соціальною професією, а її основне призначення вбачалось у сприянні особистості (чи групам) приймати участь у розвитку суспільства на громадських засадах з метою адаптації і суспільної трансформації. Зокрема, як уважає Г. Амман, поняття анімації з'явилося вперше в післявоєнній Франції, а потім у Великобританії. Причому розуміння анімації французькими дослідниками в значній мірі акцентує увагу на культурному аспекті, а англійськими – на соціальному. Потім поступово через Європейську раду і ЮНЕСКО феномен анімації отримав розповсюдження в інших європейських країнах (Амман, 1993: 229-237).

Водночас у науковій літературі зустрічається й інше пояснення про походження поняття анімації – воно тісно пов'язується з теорією соціально-виховного середовища. Виховні ініціативи, спрямовані на позитивну соціалізацію учня за межами школи і в широких верствах соціальної роботи, зазнали відродження наприкінці 1960-х років поряд з іншими соціальними рухами. Основними причинами розвитку концепції анімації були: зменшення суспільної активності як в міських, так і в сільських громадах, необхідність активізації виховного потенціалу соціально-культурного простору навколо дитини.

Термін «аніматор» було введено для характеристики організаторів діяльності дітей у вільний від навчальних занять час і використовувалося в основному в контексті ідеї педагогізації дозвілля. Пізніше французькі педагоги (зокрема, Р. Торайя) дійшли висновку, що педагогічна анімація охоплює не лише позашкільну та позаурочну діяльність школяра, але й активно впроваджується в освітній процес. Поступово відбулися зміни у розумінні анімації у такому напрямку: від категорії соціокультурної до категорії соціально-педагогічної.

Визнаний французький дослідник, П. Безнар, зазначив, що в основу анімації покладено синтез таких різних і складних наукових галузей – психологія, історія, соціологія, політичні науки; саму ж анімацію трактував як спосіб ініціювання творчих потреб людей, пробудження їхньої громадянської та громадської активності. Теоретик соціокультурної анімації небезпідставно вважав, що анімація у майбутньому виступить основним компенсаторним, регуляційним і каталізуючим феноменом, який пом'якшить культурний знос, оновить поведінку, погляди і сприятиме самостійності; анімація – «це соціальна відповідь, яку система дає на специфічні проблеми, які виникають в процесі її же розвитку» (Besnar, 1972:16).

Отже, є підстави вважати, що на сьогодні поле професійної діяльності соціального аніматора досить широке – соціальна сфера, освітня, культурна, педагогічна, охорони здоров'я, сфера туризму. На часі актуалізація компетентнісної підготовки педагога-аніматора до роботи в умовах інклюзії (Любченко, 2020: 41-48).

З огляду на вищевикладене значний інтерес становить позиція визнаних науковців зарубіжжя щодо сутності анімації. Існує думка (М. Руссо), яка полягає у мобілізації загальних і специфічних компетенцій «навколо проєкту автономізації» і соціалізації групи індивідів у співвідношенні їх з оточуючим соціокультурним середовищем (Mignon, 2005: 12). Інші дослідники (зокрема, Л. Уолтер) уважають, що анімація – це форма соціальної практики, спрямована на усвідомлення потенціалу індивідів, малих груп та співтовариств (Максимовський, 2017: 164-172). Маємо зазначити, що існує й відмінний від вищезазначених погляд на сутність анімації. Так, на думку Ж. Пужоль, анімація – це «не просто технологія соціального втручання або соціальної діяльності, а її доцільно осмислювати в якості педагогічного засобу, що призначений сенсифікувати (надати чуттєвості) суспільство» (Роуїол, 2000: 33).

Відмітимо, що суто історико-педагогічні аспекти проблеми професійної анімації в соціокультурній і спортивній сферах більш докладно дослідив Ж. Міньон. Науковець

Scientific Bulletin of the Izmil State University of Humanities.
Section Pedagogical Sciences. Issue 49

уважає, що «головним завданням аніматорів є створення соціальних зв'язків, сприяння шанобливого педагогічного ставлення до інших, виявлення соціальних і культурних запитів суспільства і каталізування різних соціальних сил та енергій для їх реалізації». Дослідник порівнює аніматора з керівником організації, який управляє соціальною динамікою (анімує колектив, координує анімаційні заходи та керує загальним проектом). У своїй місії аніматор не є самотнім: особливим аспектом його професійної діяльності є «робота в партнерстві з іншими фахівцями і інституціями, які виконують соціальні, превентивні, терапевтичні функції, або такі, що пов'язані з піклуванням, вихованням, відновленням людських ресурсів» (Mignon, 2005: 139).

У зв'язку із зазначеним, значний інтерес становить зауваження деяких теоретиків соціокультурної анімації (зокрема, М. Сімоно) щодо вагомості ідеї оживлення соціальних відносин засобами анімації. У цьому зв'язку він зазначає: «соціокультурна анімація – це область соціального життя, учасники якого ставлять перед собою мету змінити поведінку, міжособистісні і колективні відносини шляхом прямих впливів на індивідів. Ці впливи здійснюються головним чином через різноманітні види діяльності за допомогою педагогіки недирективних або активних методів» (Simonot, 1974: 24).

Не менш плідною, нам видається, і дослідницька позиція Д. Лортіуа, який визначає професійного аніматора як «фахівця, який розробляє і реалізовує анімаційні проекти, організовує чи допомагає в організації спеціальної діяльності соціального, культурного або освітньо-виховного спрямування» (Lorthiois, 2000).

Натомість деякі науковці (зокрема, Ж. Огюстен) небезпідставно вважають, що інколи досить важко виділити певні спеціалізовані напрямки анімаційної діяльності фахівця за кваліфікаційними ознаками у чистому вигляді (наприклад: соціокультурний, соціоосвітній, соціовиховний, соціальний), оскільки професійні ситуації, в яких опиняються аніматори вимагають одночасного запровадження різних – виховних, культурних, соціальних, економічних, юридичних та інших – технологій та підходів до розв'язання професійних завдань.

На думку швейцарського науковця Х. Ветштейна, який фундаментально досліджував питання соціальної і соціокультурної анімації, «в центрі анімації завжди знаходиться особистість», причому через взаємовідношення з іншими відбувається становлення її як «соціального актора» і індивідуальності. Дослідник зауважує, що бажання самореалізуватися, здатність до спілкування і взаємодії, творчості і кооперації знаходяться в основі індивідуального і колективного розвитку. Існує простір індивідуальної і колективної свободи, не абсолютний, але достатньо широкий для того, щоб людина і соціум взаємодіяли і взаємозбагачувались. Ігнорування цього аспекту призводить до таких явищ, як фрустрація, агресія і прояви жорстокості у соціальному середовищі (Moser, Müller, Wettstein, Willener, 2004).

У контексті зазначеного не менш важливим учені вважають позицію відомого теоретика соціокультурної анімації Р. Лабурі про те, що в основі анімації знаходиться власна активність особистості; анімація – це діяльність особистостей, які самі визначають її зміст, встановлюють виховні цілі (Lorthiois, 2000).

Оскільки наукові розвідки дослідників здебільшого сконденсовані на соціальній анімації, цікавими є деякі наукові підходи до визначення змісту цього різновиду, особливо у зв'язку з широким розповсюдженням ідеї «терапевтичної анімації» (Ж. Брустра, А. Буллет, Р. Веркотеран, Б. Мері, М. Персон, І. Сарразен, К. Хартвег, А. Хюот). У контексті означеної ідеї аніматор розуміється як професіонал, який на рівні з додатковою освітою психотерапевтичного характеру окрім запровадження спеціальних технік (театральних, пластичних, артистичних, хореографічних тощо) працює не тільки над стимулюванням людини до творчого самовираження, але й в якості психотерапевта, або терапевтичного медіатора (Lorthiois, 2000). Цю наукову позицію підтримує і відомий дослідник в психолого-педагогічній галузі П. Лекарм, який вважає анімаційну діяльність

Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Серія: Педагогічні науки. Випуск 49.

за своєю ефективністю такою, яка може бути прирівняною до важливої складової загально-медичного лікування. Йдеться про фахівця, який за професійним призначенням безпосередньо реалізує ідею всебічного розвитку особистості у соціальному середовищі. Об'єктом його професійної діяльності виступають діти та молодь – майбутнє кожної держави, які потребують кваліфікованої допомоги у процесі соціалізації.

Вивчення наукових джерел засвідчує про те, що представники так званого «громадського напрямку анімації» акцентують увагу на таких основних завданнях, які стоять перед аніматором:

- розвиток партнерських відносин в громаді через створення коаліції;
- сприяння комунікації між потенційними громадськими партнерами через встановлення контактів і відносин з ключовими партнерами і між ними;
- опис профілю громади – знайомство з місцевими жителями, побутовими умовами, історією, проблемами тощо;
- налагодження процесу прийняття рішень через компроміси і визначення спільної мети;
- анімаційна робота з використанням динаміки процесу розвитку і інтеграції груп;
- підтримка емоційної участі і мотивації всіх представників громади;
- сприяння створенню мереж співпраці і підтримки контактів;
- управління ресурсами (інформаційними, людськими та ін.).

Прихильники цього напрямку в анімації зауважують, що при наявності таких компетенцій аніматор сприяє зміні моделей поведінки (від пасивного до активного) у напрямку громадянської позиції, яка характеризується прагненням до співпраці, а також спричиняє підключення до діяльності груп і громад, в результаті чого люди починають заново відкривати значення таких понять як колектив, солідарність, задоволення від допомоги іншому. Таким чином, відбувається переоцінка цінностей в контексті взаємної співпраці на суспільну користь громади (*Animator...*, 2005: 13).

У цьому контексті привертає увага дослідницька позиція Б. Жедлевська, за якою доцільно розрізняти такі рівні соціальної анімації:

- анімація як метод соціальної освіти, метою якої є активізація конкретної групи, громади таким чином, щоб отримати значні перетворення всередині мікросоціуму; у цьому розумінні анімаційна діяльність орієнтована на формування нових відносин, цінностей, які сприяють розвитку суспільства;
- на груповому рівні анімація створює умови для отримання навичок життєдіяльності у соціумі, навчаючи солідарності та співпраці;
- на індивідуальному рівні анімація сприяє розвитку творчої ініціативи і віри у власні сили та можливості особистості.

Суголосною є й точка зору на феноменологію анімації деяких вітчизняних дослідників.

С. Пальчевський, аналізуючи вітчизняний і зарубіжний досвід соціальної роботи, наголошує на тому, що феномен анімаційної діяльності тісно пов'язаний з концепцією «виховного суспільства», яка представляє так звану «педагогіку дії», що «націлює соціальних педагогів та соціальних працівників на розкриття сутнісних сил особистості, її відкритості світу, орієнтацію на гуманну взаємодію з ним». Науковець зазначає, що проблема педагогічної анімації має важливе значення і особливу актуальність, оскільки «з нею ставиться завдання перетворення шкіл у виховні громади, центри навчання і виховання всіх дітей кварталу»; поняття анімації використовується для характеристики «організатора післяурочної діяльності дітей, який сприймається учнями не стільки як педагог, скільки як член групи, який разом з усіма бере участь у її житті. Він відповідальний за соціальне і культурне вдосконалення всіх членів групи, за створення умов для творчої діяльності та доброзичливих стосунків у групі» (Пальчевський, 2005: 258-259).

Scientific Bulletin of the Izmil State University of Humanities.
Section Pedagogical Sciences. Issue 49

Спираючись на вищезазначений досвід, науковці констатують, що основні методологічні засади анімації як інноваційного напрямку соціально-педагогічної діяльності, базуються на таких принципах:

- діяльнісний, за яким діяльність, активна участь, творчість виступають як мета, засіб і результат; в межах цього підходу ключового значення набуває теорія діяльності і активності особистості (В. Ананьєв, Л. Виготський, О. Леонт'єв, С. Рубінштейн);

- виховання в колективі й через колектив, у контексті якого простежується перевага колективних форм у просоціальній діяльності, соціалізація в колективі і через колектив (принципи педагогіки А. Макаренка). У цьому контексті й нині актуальності не втрачає позиція науковців (зокрема, П. Наторп), про те, що людина «стає людиною» лише завдяки спільності людей, в яку вона органічно включена;

- принцип суб'єктності, домінантою якого постає положення такого змісту: важливіша над усіх якостей людини – бути суб'єктом, тобто творцем власної історії, свого життєвого шляху; це означає ініціювати і здійснювати практичну діяльність, спілкування, поведінку, пізнання та інші види специфічно людської активності (творчої, моральної, вільної), досягати необхідних результатів, адже освітянська практика засвідчує, що від соціальної ініціативності до особистісної самостійності – «один крок»;

- принцип самоактивізації і самопомоги, що забезпечує активізацію внутрішнього потенціалу і внутрішніх резервів особистості для самореалізації і самопомоги, тобто визнання «клієнта» – не споживачем соціально-педагогічних послуг, не об'єктом соціально-педагогічної діяльності, а активним «агентом власної соціалізації».

Вчені дійшли згоди у розумінні, що саморозвиток особистості здійснюється завдяки розкриттю і реалізації внутрішніх сил людини у процесі співтворчості, співдіяльності з іншими людьми. При тому на соціально-перетворювальній, творчій функції діяльності особистості наполягають як вітчизняні, так й зарубіжні педагоги (Кольцова, 2015: 10).

Термін «соціальна анімація» в соціально-педагогічній практиці тісно пов'язаний з таким поняттям, як «перетворювальна ситуація» (А. Левко, О. Нікуліна, Л. Смотров) – «система соціально-педагогічної діяльності, яка розкриває внутрішній потенціал людини, спрямована на залучення особистості до соціокультурних цінностей і створення предметного простору, необхідного для самореалізації і саморозвитку». Автори зазначають, що перетворення ситуації – це складний процес, який протікає в просторі життєдіяльності дитини, у часі, необхідному для її оздоровлення. В контексті вищезазначеного, цікавою видається ідея про «профілактичну перетворювальну ситуацію», яка передбачає посилення позитивних впливів на дитину на основі актуалізації виховних резервів ситуації з метою підтримання механізмів внутрішньої захищеності перед соціальними проблемами (Максимовська, 2015: 243).

Якщо виходити з вищезначеної позиції, то анімація водночас представляється одночасно і як метод перетворення соціальної дійсності, і як форма соціоінженерії. У такому разі основне завдання, зокрема, соціального педагога – не тільки допомагати адаптуватися людині до соціокультурного середовища, але й залучити особистість до соціальної творчості, розвинути такі риси, як новаторство, діловитість, ініціативність. Соціальний педагог-аніматор виступає як соціальний інженер, здатний змінювати і перетворювати існуючу соціокультурну дійсність, проводити її оздоровлення, педагогізацію, духовне збагачення, розвиток. Це реалізується за рахунок соціально-педагогічної діагностики (дослідження існуючої ситуації), побудови проєкту перетворень, створення ініціативної групи «реформаторів», або нових громадянських об'єднань, рухів, націлених на захист соціального навколишнього середовища, викоренення негативних звичок та явищ, поліпшення соціального клімату в соціумі тощо. Як зазначає З. Залібовська-Ільницька соціокультурна анімація «вирішує завдання забезпечення умов для вільного розвитку, творчого самовираження особистості та ефективного соціального

**Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного
університету. Серія: Педагогічні науки. Випуск 49.**

контролю в сфері культурного розвитку» (Залібовська-Ільніцька, 2020: 133).

Коучінг, як і анімація, направлений на стимулювання внутрішніх життєтворчих сил людини, усвідомлення власного глибинного творчого потенціалу; метою як першого, так і останньої виступає формування повноцінної сильної особистості, здатної до самореалізації, перетворення себе і навколишнього світу; і в коучінг-технології, і в анімації домінує принцип самопомоги, де фахівець (як аніматор, так і соціальний коуч) виконує роль помічника, радника, «інженера людських душ» та «надихає, заохочує» клієнта до самостійного вирішення власної проблеми, розробки проєкту і стратегії подальшого особистісного розвитку. Проте, головна відмінність цих двох інноваційних напрямків виявляється у наступному: коучінг у практичній психології – це передусім різновид консультування, а в контексті соціальної анімації, як «педагогіки дії», чи не найважливішим виявляється дотримання принципу діяльності, яка водночас є метою, засобом і результатом соціально-педагогічного втручання. За умов використання коучінг-технологій в анімаційній практиці результативність професійної діяльності соціального педагога стає більш відчутною. Відтак, можна припустити доцільність залучення до інструментального арсеналу педагога-аніматора й потенціалу коучінгових технологій.

Розрізняють два основні напрямки діяльності аніматора: перший має загальний характер, а другий – спеціалізований і технічний. До першого відносяться: відповідальні працівники профсоюзів, асоціацій, рухів; працівники суспільно-виховних закладів. До другого – вихователі дитячих таборів, тренери спортивних клубів, керівники технічних клубів тощо. Особливого розвитку анімація досягла в соціокультурних центрах, де відбувається анімаційна діяльність як у сфері культурного дозвілля, так і в освітньо-професійній галузі для всіх верств населення незалежно від віку. На думку деяких науковців, є всі підстави вважати новою формою такої діяльності роботу фахівців-аніматорів у житлових секторах-кварталах, основною метою якої є створення сприятливих умов для активно-позитивної життєдіяльності і взаємодії людей в певному територіальному і культурному просторі (Кольцова, 2015).

Отже створюється можливість зазначити, що діяльність виступає в анімації водночас і як засіб (що сприяє покращенню процесу позитивної соціалізації дитини), і як спонука до боротьби з пасивністю (соціальна пасивність – індиферентність), споживчим характером життєдіяльності, оскільки забезпечує випереджувальний розвиток особистості через діяльність, і як шлях від діяльності до просоціальної (соціально-цінної) діяльності і соціальної активності, і як прийом розвитку соціальної ініціативи, соціальної активності.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. В результаті проведеної аналітичної роботи встановлено, що феноменологія анімаційної діяльності особистості лежить у площині наукового осмислення особистості педагога як суб'єкта специфічного виду професійної діяльності. Йдеться про акцентування на спонукальних механізмах творчої активності вихованців, продуктивність вияву професійної ідентичності в змінних умовах пріоритетності фахових зусиль педагога, неоцінену ресурсність процесу педагогізації дитячого дозвілля. Перспективи подальших наукових розвідок убачаються у дослідженні специфіки соціокультурної і педагогічної анімаційної діяльності фахівців в умовах інклюзивної освіти.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Амман Г. Социально-культурная анимация в Швейцарии. *Теория и практика социальной работы: отечественный и зарубежный опыт*: [В 2-х т.]. Москва – Тула, 1993. Т. 1. С. 229-237.

Залібовська-Ільніцька З. Соціокультурна анімація: теорія і практика 3 Актуальні

Scientific Bulletin of the Izmil State University of Humanities.

Section Pedagogical Sciences. Issue 49

проблеми соціальної сфери : [збірник статей студентів і викладачів / за заг. ред. Н.П. Павлик]. Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2020. Вип. 10. 148 с.

Кольцова О. Анімаційна діяльність як засіб соціального виховання студентів фізичного виховання і спорту. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: зб. наук. праць*. 2015. № 3 (31). С. 28-31.

Луговий В. Проблема освітньої якості в стратегії розвитку вищої освіти в Україні. *Вісник НАПНУ*. №2. 2020. С. 2-4.

Любченко В. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладах освіти. *Особлива дитина: навчання та виховання*. №2. 2020. С. 41-48.

Максимовська Н. Соціально-педагогічна діяльність зі студентською молоддю у сфері дозвілля: анімаційний підхід : монографія. Харків, 2015. 368 с.

Максимовський М. Модель розвитку соціальної культури студентської молоді засобами анімації в сучасних соціально-культурних умовах. *Вісник ЛНУ ім. Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. Старобільськ, 2017. № 1 (306). Ч. I. С. 164-172.

Мамбеков Е. Организация досуга во Франции: Анимационная модель: дисс...кандидата пед.наук: 13.00.06. СПб., 1992. 248 с.

Пальчевський С. Соціальна педагогіка: [навч. пос.]. К.: Кондор, 2005. 560 с.

Animator – Czlowiek – Instytucja, OPUS, Lodz, 2005. S. 13

Besnar P. Elements pour une théorie du système d'Animation. *Cahier de l'Animation*. № 1. 1972. P. 16.

Lorthiois M. Mutations de la société et travail social, rapport présenté au Conseil économique et social. *Les éditions des Journaux officiels*. Paris, 2000.

Maksymovskiy M. Structure and contents of student youths social culture: social pedagogical aspect. *Norwegian Journal of development of the International science*. № 2. 2017. Pp. 55-59.

Mignon J.-M. Le métier d'animateur. Edition La Découverte, 2005. 175 p.

Moser H., Müller E., Wettstein H., Willener A. L'animation socioculturelle. Fondements, modèles et pratiques. *IES Editions*. Genève, 2004.

Poujol G. Guide de l'animateur socio-culturel. Dunod, Paris. 2000. P. 87

Simonot M. Les animateurs socioculturels. Etude d'une aspiration à une activité sociale. Rouen: PUF, 1974. P. 24.

REFERENCES

Amman G. Social'no-kul'turnaya animaciya v SHvejarii. Teoriya i praktika social'noj raboty: otechestvennyj i zarubezhnyj opyt. [Socio-cultural animation in Switzerland. Theory and practice of social work: domestic and foreign experience]. [V 2-h t.]. Moskva – Tula, 1993. T. 1. S. 229-237. [In Ukrainian]

Zalibov's'ka-Il'nic'ka Z. Sociokul'turna animaciya: teoriya i praktika 3 Aktual'ni problemi social'noї sferi. [Sociocultural animation: theory and practice 3 Actual problems of the social sphere]. [zbirnik statej studentiv i vikladachiv / za zag. red. N.P. Pavlik]. ZHitomir : Vid-vo ZHDU imeni Ivana Franka, 2020. Vip. 10. 148 s. [In Ukrainian]

Kol'cova O. Animacijna diyal'nist' yak zasib social'nogo vihovannya studentiv fizichnogo vihovannya i sportu. [Animation activity as a means of social education of students of physical education and sports]. *Fizichne vihovannya, sport i kul'tura zdorov'ya u suchasnomu suspil'stvi: zb. nauk. prac'*. [Physical education, sports and health culture in modern society: Coll. Science. wash]. 2015. № 3 (31). S. 28-31. [In Ukrainian]

Lugovij V. Problema osvithn'oї yakosti v strategii rozvitku vishchoi osviti v Ukraini. [The

**Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного
університету. Серія: Педагогічні науки. Випуск 49.**

problem of educational quality in the strategy of higher education development in Ukraine]. *Visnik NAPNU*. [Bulletin of the NAPS]. №2. 2020. S. 2-4. [In Ukrainian]

Lyubchenko V. Komanda psihologo-pedagogichnogo suprovodu ditini z osoblivimi osvithnimi potrebami v zakladah osviti. [Team of psychological and pedagogical support of a child with special educational needs in educational institutions]. *Osobliva ditina: navchannya ta vihovannya*. [Special child: education and upbringing]. №2. 2020. S. 41-48. [In Ukrainian]

Maksimovs'ka N. Social'no-pedagogichna diyal'nist' zi students'koyu moloddyu u sferi dozvillya: animacijnij pidhid : monografiya. [Socio-pedagogical activity with student youth in the field of leisure: animation approach: monograph]. Harkiv, 2015. 368 s. [In Ukrainian]

Maksimovs'kij M. Model' rozvitku social'noi kul'turi students'koi molodi zasobami animacii v suchasni social'no-kul'turnih umovah. [Model of development of social culture of student's youth by means of animation in modern social and cultural conditions]. *Visnik LNU im. Tarasa Shevchenka. Pedagogichni nauki*. [Bulletin of LNU. Taras Shevchenko. Pedagogical sciences]. Starobil's'k, 2017. № 1 (306). CH I. S. 164-172. [In Ukrainian]

Mambekov E. Organizaciya dosuga vo Francii: Animacionnaya model': diss...kandidata ped.nauk: 13.00.06. [Organization of leisure in France: Animation model: diss ... candidate of pedagogical sciences: 13.00.06]. SPb., 1992. 248 s. [In Ukrainian]

Pal'chevs'kij S. Social'na pedagogika: [navch. pos.]. K.: Kondor, 2005. 560 s. [In Ukrainian]

Animator – Czlowiek – Instytucja, OPUS, Lodz, 2005. S. 13. [In Czech]

Besnar P. Elements pour une théorie du système d'Animation. Cahier de l'Animation. № 1. 1972. R. 16. [In Freinch]

Lorthiois M. Mutations de la société et travail social, rapport présenté au Conseil économique et social. Les éditions des Journaux officiels. Paris, 2000. [In Freinch]

Maksymovskiy M. Structure and contents of student youths social culture: social pedagogical aspect. Norwegian Journal of development of the International science. № 2. 2017. Pr. 55-59. [In English]

Mignon J.-M. Le métier d'animateur. Edition La Découverte, 2005. 175 p. [In Freinch]

Moser H., Müller E., Wettstein H., Willener A. L'animation socioculturelle. Fondements, modèles et pratiques. IES Editions. Genève, 2004. [In Freinch]

Poujol G. Guide de l'animateur socio-culturel. Dunod, Paris. 2000. R. 87. [In Freinch]

Simonot M. Les animateurs socioculturels. Etude d'une aspiration à une activité sociale. Rouen: PUF, 1974. P. 24. [In Freinch]

АНОТАЦІЯ

У статті висвітлено деякі результати аналітичної роботи, що базувалися на науковому доробку фахівців, які у пошуках новітніх підходів підвищили увагу приділяють соціокультурній анімації. У статті обґрунтовується соціально-педагогічний запит на соціокультурну анімацію як чинник стимулювання просоціальної активності підростаючого покоління і, водночас, як ресурс, задіяність якого у професійній діяльності сучасного педагога сприятиме пропедевтиці порівняно нового явища серед дитячої спільноти – соціально-пасивний характер життєдіяльності на тлі домінуючої інноваційної установки в реалізації власних соціокультурних потреб.

Ключові слова: анімація, анімаційна діяльність, педагогічна анімація, соціокультурна анімація.